

Een kleine biografie van Jan Van Grinderbeek

Jan (officieel Jean Gerard Victor) **Van Grinderbeek** werd geboren in Leuven op 4 januari 1952. Zijn ouders waren Edouard Van Grinderbeek en Marie Elisabeth Dewitte.

Vader Van Grinderbeek combineerde een loopbaan bij de Spoorwegen (NMBS) met een baan als technisch leraar in het avondonderwijs in Leuven. Moeder moest bij de geboorte van Jan haar job, verantwoordelijke van het naaiatelier in een hemdenfabriek in het Leuvense, opzeggen. Kinderopvang bestond toen nog niet.



Vader Edouard Van Grinderbeek en moeder Marie Dewitte, aan de Maas te Namen, in juli 1990.

Jan woonde toen met zijn ouders in Kessel-lo en liep middelbare school in Leuven aan het Koninklijk Atheneum in de Naamsestraat. Hij volgde er de Grieks-Latijnse humaniora. Hij kreeg er o.m. Franse les van Louis Tobback, die later minister, partijvoorzitter, minister van Staat... en tot 2018 burgemeester van Leuven was.

Als kind was hij erg geïnteresseerd in modelspoorwegbouw en technieken zoals elektriciteit en mechanica. Hij viel in en buiten de school op door zijn veelzijdige gesprekken en zijn overvloedige woordenschat. Strafstudie tijdens deze schoolperiode was hem dan ook niet vreemd.

Daarna studeerde hij rechten aan de Katholieke Universiteit Leuven (K.U.L.) van 1969 tot 1974. Hij behaalde er het diploma van licentiaat in de rechten in juni 1974. Jan had vooral belangstelling voor de lessen van professor Roger Blanpain (specialist in arbeidsrecht) en professor Eric Suy (hoogleraar internationaal recht en later, van 1974 tot 1983, Adjunct – Secretaris - Generaal van de Verenigde Naties in New York).

Jan ontmoette zijn eerste liefde tijdens een vakantie in Bredene aan zee. Zij trouwden op 4 april 1975 en vestigden zich in Rumst. Hij heeft uit zijn eerste huwelijk twee zonen David en Jo. Na zijn echtscheiding in 1990 hertrouwde hij op 26 oktober 2006 met Carine Van Beemen, zelfstandig zaakvoerder van IJssalon Pinguin in Deurne, en hij is nu stiefvader van Billie en Woody.

Start van een loopbaan als ambtenaar

Jan begon zijn professionele loopbaan op de juridische dienst van de NMBS, waar hij werkte tot 31 december 1976, zij het onderbroken door zijn legerdienst in Turnhout en Lier.

Op 1 januari 1977 trad hij in dienst als bestuurssecretaris en juridisch adviseur van het toenmalige Ministerie van Volksgezondheid en Leefmilieu, op dienst "Beheerseenheid van het Mathematisch Model van de Noordzee". Leefmilieu stond op dat ogenblik in België nog in de kinderschoenen maar het werd al vlug een belangrijk bestuurlijk item, onder meer door diverse scheepsrampen met olietankers en boorplatformen die zich in de daaropvolgende jaren overal ter wereld voordeden.

Hij werd door de toen bevoegde staatssecretaris Karel Poma (PVV) aangesteld als vertegenwoordiger voor het Departement Leefmilieu bij de E.E.G. (de Europese Economische Gemeenschap, voorloper van de Europese Unie) en volgde het beleid op het vlak van leefmilieu in internationaal verband met vergaderingen en congressen in diverse Europese steden.

Na enkele jaren was hij de luchthavens en het reizen beu...en door een toevallige samenloop van omstandigheden ontmoette hij tijdens een doodgewone lunchpauze op het Departement Leo Morel, directeur van de Antwerpse Waterwerken (AWW). Die woonde ook in Rumst, aan de Mechelsesteenweg. Morel overtuigde Jan om in 1982 deel te nemen aan het allereerste examen van bureelhoofd bij het gemeentebestuur van Rumst. Naar verluidt zou op korte termijn de functie van gemeentesecretaris aldaar vacant worden, wanneer secretaris Julien Maes met pensioen zou gaan.

Jan waagde zijn kans en kwam als eerst gerangschikte uit het examen. Hij werd door de gemeenteraad aangesteld als bureelhoofd op 1 oktober 1982. Toen was Eduard Van Boxem al enkele maanden bevorderd tot gemeentesecretaris. Bijna 10 jaar later, op 1 januari 1991, werd Jan Van Grinderbeek bevorderd tot gemeentesecretaris.



Leo Morel in 1977 toen hij gehuldigd werd als officier in de Orde van Leopold I



Raymond Van Herck (foto op zijn doodsprentje)

Ambtenaar in dienst van de gemeente Rumst

Zijn loopbaan op het gemeentehuis begon – in alle stilte, zegt hij zelf – op 1 oktober 1982. De eerste en belangrijkste opdracht op dat ogenblik was, volgens gemeentesecretaris Eduard Van Boxem, om de gemeenteraadsverkiezingen van 1982 in goede banen te leiden. Zes jaar na de fusie van de gemeenten Rumst, Reet en Terhagen was dat nog geen evidente opgave.

Jan zou, samen met zijn collega Raymond Van Herck, als verantwoordelijke ambtenaar, de zorg voor het goede verloop van de gemeenteraadsverkiezingen in Rumst nog opnemen in 1988 en 1994. Vanaf 2000 wist Raymond als doorgewinterde specialist zowel de organisatie, de begeleiding als de afwikkeling van de verkiezingen steeds met passie en volharding tot een goed einde te brengen.... Eén enkel raadslid dankte zelfs zijn zitje aan hem!

Rumst en Terhagen waren in 1975 nog de aloude nijverheidsgemeenten aan de Rupel maar het verval was er overal, zowel in woningen als in de industrie, duidelijk zichtbaar.

In diezelfde periode (1975 – 1990) was de Rupelstreek en inzonderheid de gemeente Rumst erg getroffen door de stortproblematiek. Giftige en andere afvalstoffen werden er op ongecontroleerde en vaak illegale wijze gedumpt of gestort in verlaten kleiputten en op verlaten bedrijfsterreinen.



Krotwoningen in Rumst (foto uit 1988)

Er was in die beginperiode noch in de gemeente Rumst, noch op Vlaams niveau een duidelijk wettelijk kader om hiertegen op te treden, spijs de talloze beslissingen van de gemeentelijke overheden en de acties van de milieugroeperingen.

Jan ontmoette zo ook een vroegere medestudent in de rechten aan de KUL, Eddy Huyghe die sinds 1985 politiek actief was als provincieraadslid. Daarover zegt Jan het volgende: “Zowel op lokaal, provinciaal als Vlaams niveau verrichtte Eddy baanbrekend werk om paal en perk te stellen aan het vuile werk van de stortbaronnen, teneinde zo te verhinderen dat de Rupelstreek “de vuilbak van Vlaanderen” zou worden. Zijn jarenlange juridische strijd tegen stortbaronnen zoals O.T.L. en Altrak resulteerde in vonnissen en arresten die nu behoren tot de basisliteratuur in het milieurecht. Hij slaagde, met vallen en opstaan, wonderwel in zijn opzet: de Rupelstreek weer leefbaar maken voor alle Rupelianen. Een historische verdienste”.

Jan volgde de milieuproblematiek in de Rupelstreek en de gemeente Rumst op de voet, vooral op juridisch vlak. Hij bleef dat doen tot in 1993 Fried Happaerts, de eerste milieuambtenaar van de gemeente die taak op zich nam.

Daarover zegt Jan zelf: "Het was zeker een leerrijke periode. De stortproblematiek beheerste het politieke leven, zowel in het college als in de gemeenteraad.



Het beruchte O.T.L. – stort aan de Hollebeekstraat in Rumst

De kranten rapporteerden dagelijks over kleine en grote incidenten, aanvragen voor stortvergunningen, administratieve procedures en veldslagen voor de rechtbanken. De lokale politiek, vakbonden en milieuverenigingen en de bevolking stonden meestal op één lijn. Ooit organiseerden de gemeentebesturen van de Rupelstreek zelfs een grote antistortbetoging, een ongeziene actie op gemeentelijk niveau. Maar het resultaat mag gezien worden: de 'Borinage van Vlaanderen' veranderde stap voor stap in een meer residentiële omgeving met toeristische troeven".

Een nieuwe uitdaging: de Informatica

Intussen stond Jan vanaf 1984 aan de wieg van de geboorte van de informatica in de gemeente Rumst. Eerst waren er vele maanden van research, zowel bij grotere steden als in het bedrijfsleven.

Er werden wekenlang overlegvergaderingen georganiseerd met het Ministerie van Binnenlandse Zaken (Paul Catry, bevoegd voor informatica) en met het provinciebestuur van Antwerpen (Karl De Raedemaecker, directeur informatica en later provinciegriffier).



Maria De Groof, medewerkster op de technische dienst, heeft twee schermen van de eerste generatie voor zich: zij bestudeerde, toen nog op papier, het BPA Reet-centrum

Daarop organiseerde Jan voor het college van burgemeester en schepenen een aantal bezoeken bij gemeentebesturen, o.m. Hove, Aartselaar, Borsbeek en de stad Mechelen, die al een start “met de computer” hadden genomen. In 1986 kon de gemeente Rumst daardoor, als eerste gemeentebestuur in België, een eigen “stand alone“-computersysteem (vandaag een server-park) implementeren.

De gemeente Rumst kreeg, als model - gemeente, in de daaropvolgende jaren 74 gemeentebesturen op bezoek. Jan werd ook uitgenodigd als gastspreker op het Internationaal Informaticacongres in Barcelona in 1992.

De reputatie van het informaticagebeuren in Rumst deinde later uit tot in Zuid-Afrika. Verschillende ministeriële delegaties en de steden Westonaria en Johannesburg brachten onze gemeente in de periode 2007-2011 een werkbezoek. Jan ontving deze delegaties, samen met de eerste gemeentelijke informaticus Eric Bruggeman en met de burgemeesters Francly Van der Wildt en Eddy Huyghe.



IBM EUROFLIGHT(Falcon 10 privé-jet)5 en 6 juli 1994
NICE(La Gaude-France)en VALENCIA(Spain)

Pieter Ooms, OCMW-ontvanger van Brasschaat, Alfons Kockx, député van de Provincie Antwerpen, Arthur Philips, directeur-generaal van Cipal, Omer Coenen, griffier van de Provincie Antwerpen en afgevaardigd bestuurder van Cipal, twee directeurs van IBM en Jan Van Grinderbeek, gemeentesecretaris



Bezoek uit Zuid-Afrika in het gemeentehuis op 26 juli 2010: (v.l.n.r.) Frank Prinsen (marketingmanager CIPAL), secretaris Jan Van Grinderbeek, burgemeester Eddy Huyghe, omringd door de Zuid Afrikaanse minister Sicelo Shiceka en zijn medewerkers, en Arthur Philips, directeur-generaal van CIPAL

Volledigheidshalve moet nog vermeld worden dat secretaris Van Grinderbeek van 1997 tot en met 2012 voorzitter was van de Raad van Advies van CIPAL, een intergemeentelijk samenwerkingsverband met meer dan 100 leden.

Gemeentesecretaris van Rumst

De collegevergaderingen gingen in 1991 door in het gemeentehuis op maandagavond vanaf 19 uur. De meeste leden van het CBS werkten immers overdag.

Er werd eerst nog vergaderd op basis van een door de gemeentesecretaris met de hand getypte overzichtslijst. Eddy Huyghe, toen (1994 – 2006) IGEAN – bestuurder, stelde voor om te werken met een volledig uitgewerkte agenda met uitgeschreven motivering en beslissing, naar analogie met wat toen gebruikelijk was in de intercommunale IGEAN.



Jan Van Grinderbeek tijdens zijn eerste nieuwjaarsreceptie voor de gemeenteraadsleden in 1991

Secretaris Jan Van Grinderbeek vertaalde dat naar de gemeente Rumst en er kwam vanaf januari 1995 een wekelijkse agenda die werd opgedeeld in 20 hoofdstukken die grosso modo correspondeerden met de bevoegdheden van de leden van het college.

De goedgekeurde punten van de agenda werden dan opgenomen in het verslag van het college. Dat alles kon uiteraard alleen dankzij de nieuwe mogelijkheden van de informatica.

Een doordacht en transparant personeelsbeleid zag Jan als de voornaamste opdracht van elke manager, en zeker van een gemeentesecretaris. Bij zijn indiensttreding stond dat beleid, zegt Jan met een understatement, ook op Vlaams niveau, nog in zijn kinderschoenen.

Het personeelsbestand bestond uit een tiental medewerkers zonder specifieke opleiding en zonder taakomschrijving. Zij voerden de hun opgedragen werkzaamheden uit en zij hielpen mekaar waar nodig. Die taken waren wettelijk vastgelegd (bijv. de bevolkingsadministratie, de bouwvergunningen en het financieel beheer) of historisch gegroeid (bijv. het gemeentelijk info-blad, gedrukt in sepia, en het onderhoud van de wegen).

Inmiddels was er nood aan een vernieuwde dienstverlening op het vlak van milieu en ruimtelijke ordening maar ook aan een beleid voor cultuur, sport en jeugd. Er werd dan in overleg met het provinciebestuur en het CBS een organogram van het personeel opgesteld waarbij een duidelijk organisatieschema werd uitgewerkt.



Jan Van Grinderbeek aan het werk in het gemeentehuis (1995)

Daarna kon begonnen worden, enerzijds met de aanwerving van nieuwe gekwalificeerde medewerkers maar anderzijds ook met de opleiding en promotie van ervaren personeelsleden.

Jan zegt daarover: “Er kwam dus een echt personeelsbeleid om de bevolking een optimale dienstverlening te kunnen bieden. Deze evolutie is nooit meer gestopt!”

Een anekdote:

Tijdens de verbouwwerken aan het gemeentehuis (vernieuwing van de raadzaal in 1994) vergaderde gedurende een aantal maanden de gemeenteraad in de zaal Nete van het Home van der Taelen aan de Visserstraat.

Niet alleen moesten de dossiers telkens in een “reiskoffer” mee verhuizen maar werden de vergaderingen op een zeer ambachtelijk manier georganiseerd, zonder technische hulpmiddelen, maar met een ongeziene warmte en samenhangigheid tussen alle raadsleden. Vanzelfsprekend werd nadien, in de nabijgelegen gemeentelijke Taverne “Drie Rivieren” uitvoerig nagekaart.



Aan het werk in een vernieuwd bureau (2000)

Jan Van Grinderbeek besluit: “Ik kijk met een dubbel gevoel terug op mijn beroepsloopbaan. Enerzijds ... deed ik mijn werk enorm graag. Oorspronkelijk was het in 1982 mijn bedoeling om maar even te blijven,ik ben niet meer weggegaan. Er was een fijne wisselwerking en wederzijds respect tussen administratie en politiek. We vormden geen eenheid maar stonden samen voor hetzelfde doel: het belang van onze lokale gemeenschap in objectiviteit dienen, met de best mogelijke dienstverlening voor alle burgers van de gemeente.

Maar anderzijds... Vandaag is er door de toenemende digitalisering, door de sociale media, de complexe regelgeving en vooral de overheersende drang naar profilering ... nog maar weinig ruimte voor één van de belangrijkste pijlers in de bestuurlijke werking: de menselijke interactie !“

Samenwerken met politici van alle slag

Jan is voorzichtig, zoals het een ambtenaar past, als het gaat om individuele politici. Hij kan over elke mandataris, inzonderheid over elk lid van het college, wel iets moois kwijt, iedereen was voor hem een belangrijke medespeler in het beleid.

Na enig aandringen licht hij toch een tipje van de sluier: "Ik kwam als gemeentesecretaris in een college onder leiding van burgemeester Francis Van Den Eede. De burgemeester was technisch ingenieur van opleiding en een expert in het lezen en ontcijferen van bouwplannen. Maar hij had ook een zeer eigenzinnig kantje. Eén en ander leidde vaak tot hevige discussies binnen het CBS. Dat de vergaderingen uitliepen tot na middernacht was dan ook geen uitzondering! Eén keer hebben we zelfs vergaderd tot na twee uur 's nachts

Eén van de meest opmerkelijke leden van het CBS was Frans De Herdt, een fijn man met een voorliefde voor cultuur, die openstond voor innoverende ideeën voor zover ze maar de werking van het gemeentebestuur konden verbeteren ten dienste van de bevolking!

Met de gemeenteraadsverkiezingen van 1988 kwam er een nieuwe bestuursploeg in het college van burgemeester en schepenen. Waar tot dan toe het CBS voornamelijk bestond uit volkse mensen die samen een vriendenploeg vormden, deden nu een aantal gekwalificeerde en hoogopgeleide mandatarissen hun intrede in het politieke leven van onze gemeente. Zo moest of mocht ik als één van de eerste gemeentesecretarissen in het land samenwerken met een politieke coalitie waaraan de toenmalige groene partij AGALEV deelnam. De schepen voor openbare werken Joos Schroeven (Agalev) zal mij altijd blijven als een warme en intelligente persoon. Hij had het wel vaak moeilijk met zijn steeds wisselende achterban.

In mijn loopbaan, over alle legislaturen heen (van 1991 tot 2014) zie ik één rode draad in de persoon van schepen Eddy Huyghe, die van in het begin de synergie tussen beide entiteiten, politiek en administratie, invulde en aanstuurde. Hij gaf mee gestalte aan de verwezenlijking van een moderne administratie zoals Rumst die vandaag kent.

Zonder afbreuk te doen aan de verdiensten van de eerste generatie politici na de fusie is er de vaststelling dat het besturen van een gemeente in snel tempo zo complex geworden is dat een basiskennis van de wetgeving en het maatschappelijk gebeuren noodzakelijk zijn om te functioneren in een goed georganiseerd gemeentebestuur".

Toch een bittere noot?

"In de loop van mijn jaren (1982 - 2012) bij de gemeente Rumst heb ik een groot netwerk uitgebouwd van contacten met actoren in alle sectoren van de Vlaamse, de provinciale en de lokale besturen maar ook met talloze privébedrijven. Er werd

uitdrukkelijk geïnvesteerd in de public relations van de gemeente Rumst en in menselijke contacten. Alle collega's en medewerkers kregen hier innovatieve ruimte. De gemeente Rumst werd op deze wijze echt op de kaart gezet. Het is dan ook jammer om vast te stellen dat sinds 2013 deze inspanningen en contacten tot quasi nul herleid werden in het licht van zogenaamde besparingen

Een ambtenaar met pensioen?

Jan werd al snel nadat hij in Rumst kwam wonen (toen in een huis aan de Lage Vosbergstraat) actief in het lokale leven. Hij werd gevraagd om lid te zijn van de parochieraad en bestuurslid van de Vrije Lagere School Vosberg. In 1977 vroeg de nieuwe pastoor Jan Baum (pastoor op de Vosberg van 1977 tot 1980) aan Jan om medewerking. Daarover zegt Jan: "Pastoor Baum was een gewezen missionaris en een klein beetje een vrijbouter in die zin dat voor hem "de ziel van de mens" primeerde op de administratieve regeltjes, die hem eerder onbelangrijk leken".

Jan was zo o.m. secretaris van de Kerkfabriek (nu Kerkraad) van 1985 tot 1989, tijdens de ambtsperiode van pastoor Karel Coosemans, die wel een heel ander, veeleer autoritair, type pastoor was dan zijn voorganger. In 1980 werd Jan ook bestuurslid van Davidsfonds Rumst, eerst onder leiding van voorzitter (later erevoorzitter) Gustaaf Callebaut, en nadien onder het voorzitterschap van Roland Depaemelaere (toen directeur bij AWW). Jan herinnert zich als de dag van gisteren de gezellige vergaderingen die thuis doorgingen bij fijne bestuursleden, en waar altijd wel een Duvel kon geschonken worden.



Vergadering van de raad van bestuur van Rupelklei in taverne Drie rivieren. Op de foto Jan Van Grinderbeek met Gaby Verschelden in 1990

In de jaren daarop (van 1983 tot 1991) was Jan ook bestuurslid en secretaris van de VZW Rupelklei onder het voorzitterschap van Isidore Egelmeers.

Jan zegt daarover: "Het gemeentelijk museum Rupelklei in Terhagen is, over alle politieke generaties heen, een belangrijk project geweest voor de gemeentelijke geschiedenis en dus een museum aan de stroom "avant-la-lettre". Egelmeers was senator voor de SP en oppositie - fractieleider in de gemeenteraad van Rumst. Hij was medestichter van het museum en dus een autoriteit. Als die sprak werd er geluisterd. Adelin Leens, een steenbakker uit Boom, was medestichter en ondervoorzitter. Frans De Herdt maakte, samen met Jozef Corremans en Gaby Verschelden de gemeentelijke delegatie uit. Frans was toen in feite de echte bezieler van het museum. Met charisma en volharding wist hij zowel de medebestuurders als het college van B & S te overtuigen om van de kleine collectie een echt museum aan de Rupel te maken. En toeval of niet, ook in deze vergaderingen was de huisdrank Duvel".



Na zijn pensioen houdt Jan meest van wandelen aan de Noordzeekust, een etentje met vrouw en/of vrienden, een goed boek en af en toe een korte reis. Maar elke dag denkt hij nog terug aan zijn vroegere collega's

Bijlage: bevolkingsstatistieken van de gemeente Rumst

Rapport van april 2012, opgemaakt door gemeentelijk ambtenaar Raymond Van Herck

Bevolking	1947	1976	1993	2012
Reet	3128	5007	7069	6836
Rumst	5605	5378	5089	5351
Terhagen	3822	2635	2233	2582
Totaal	12.555	13.020	14.331	14.769